Krūts vēža skrīninga programma un tās rezultāti Latvijā. ICCCS projekta rekomendācijas krūts vēža skrīninga programmas pilnveidošanai

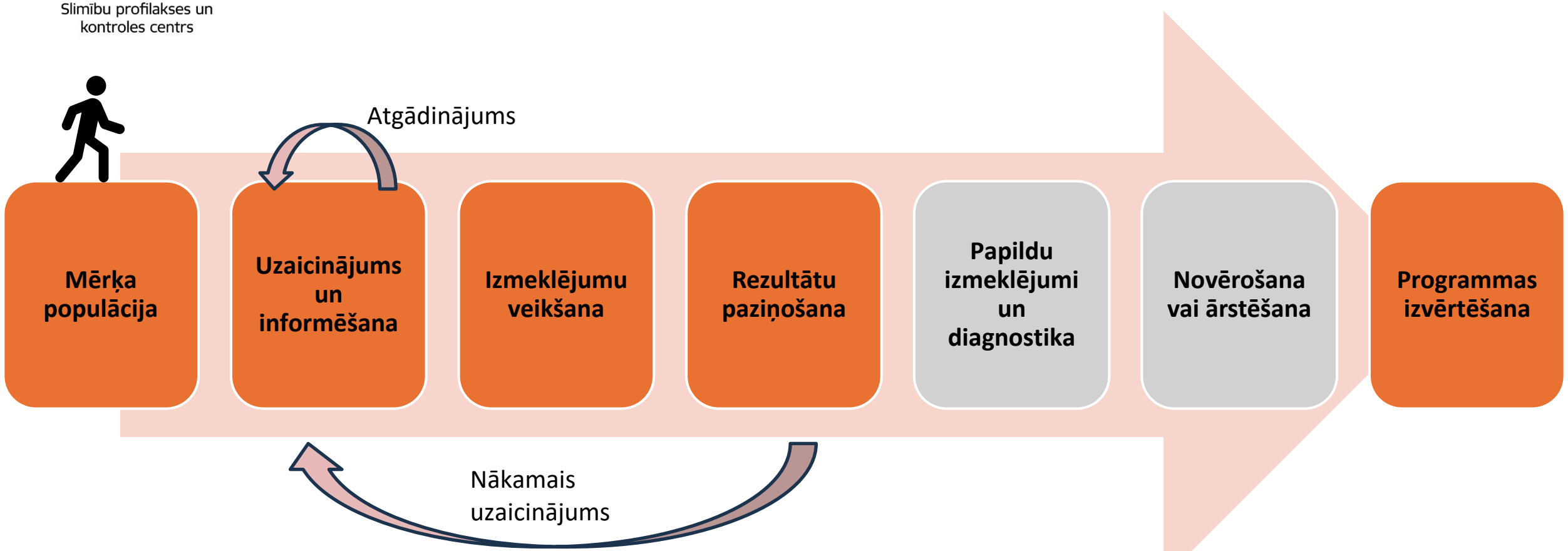
Pētniecības un veselības statistikas departaments
Departamenta direktore **Jana Lepiksone**
Sabiedrības veselības analītiķe **Renāte Putniņa**

Līdzfinansē Eiropas Savienība
2027 Nacionālais attīstības plāns
Slimību profilakses un kontroles centrs
LRCB dutch expert centre for screening
Latvijas Veselības aprūpes vadības speciālistu asociācija
Latvijas Universitāte Klīniskās un profilaktiskās medicīnas institūts Medicīnas un dzīvības zinātņu fakultāte

Eiropas Sociālā fonda Plus projekts Nr. 4.1.2.7/1/24/I/001
"Pilnveidot pacientu drošību un aprūpes kvalitāti"

Slimību profilakses un kontroles centrs

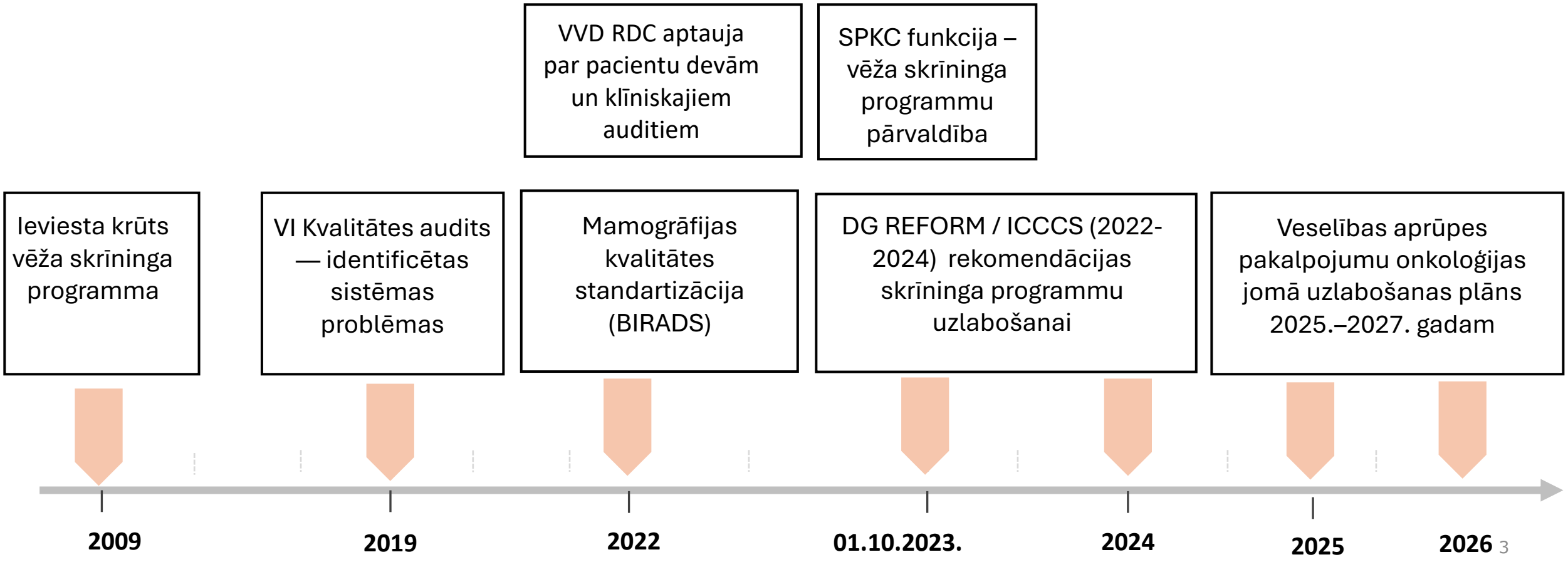
Organizēta krūts vēža skrīninga programma

PĀRVALDĪBA VADLĪNIJAS DATI KVALITĀTE APMĀCĪBAS SKRĪNINGA REĢISTRS

Slimību profilakses un kontroles centrs

Krūts vēža skrīninga programma Latvijā

Slimību profilakses un kontroles centrs

Vēža skrīninga programmu pārvaldība

Veselības ministrija

Vēža skrīninga programmas ekspertu grupa

Vēža skrīninga uzraudzības komisija

Slimību profilakses un kontroles centrs (2023. gada oktobris)

- valsts organizētā vēža skrīninga programmu vadība
- 1) valsts organizētā vēža skrīninga programmas (t.sk. jaunās programmas) izvērtēšana;
  2) ieteikumu to pilnveidošanai sagatavošana;
  3) programmu un ieteikumu ieviešana atbilstoši EK vēža skrīninga kvalitātes rekomendācijām
- priekšlikumu apmācības, studiju un tālākizglītības programmu pilnveidošanai par valsts organizēto vēža skrīningu sniegšana

Nacionālais Veselības dienests (2009. gads)

- valsts organizētā vēža skrīninga īstenošana, **pakalpojumu** pieejamības nodrošināšana
- līgumu par valsts organizētā vēža skrīninga un pēcskrīninga pakalpojumu sniegšanu slēgšana un pakalpojumu apmaksa
- valsts organizētā vēža skrīninga uzaicinājuma vēstuļu nosūtīšana
- valsts organizētā vēža skrīninga un pēcskrīninga **datu** pieejamības nodrošināšana

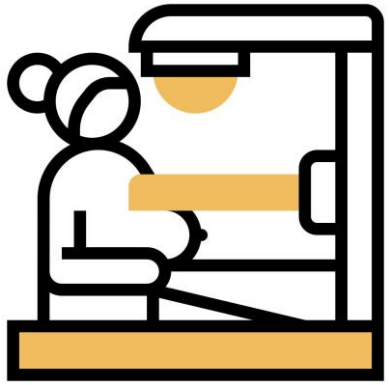
Slimību profilakses un kontroles centrs

Krūts vēža skrīninga programma Latvijā

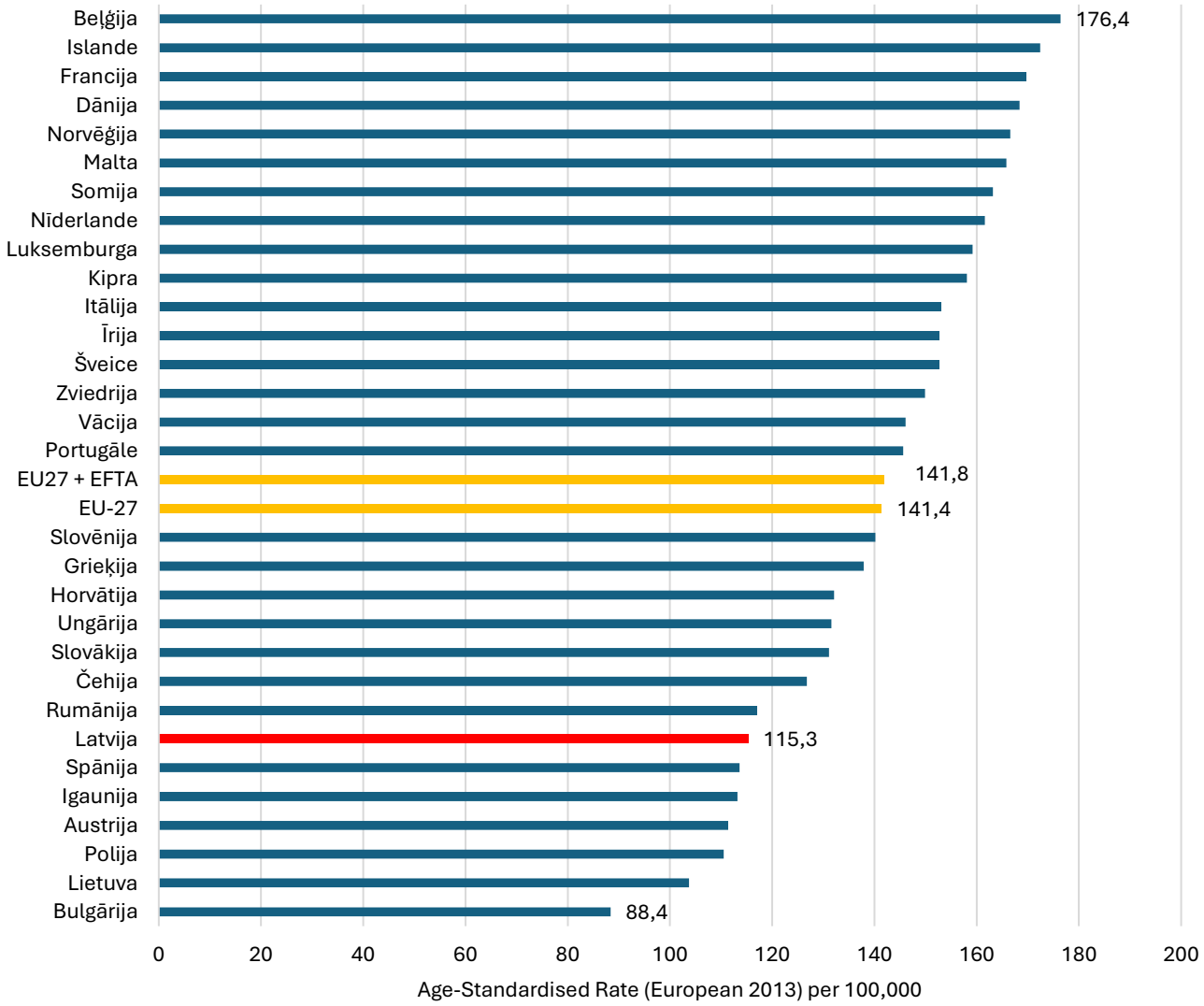

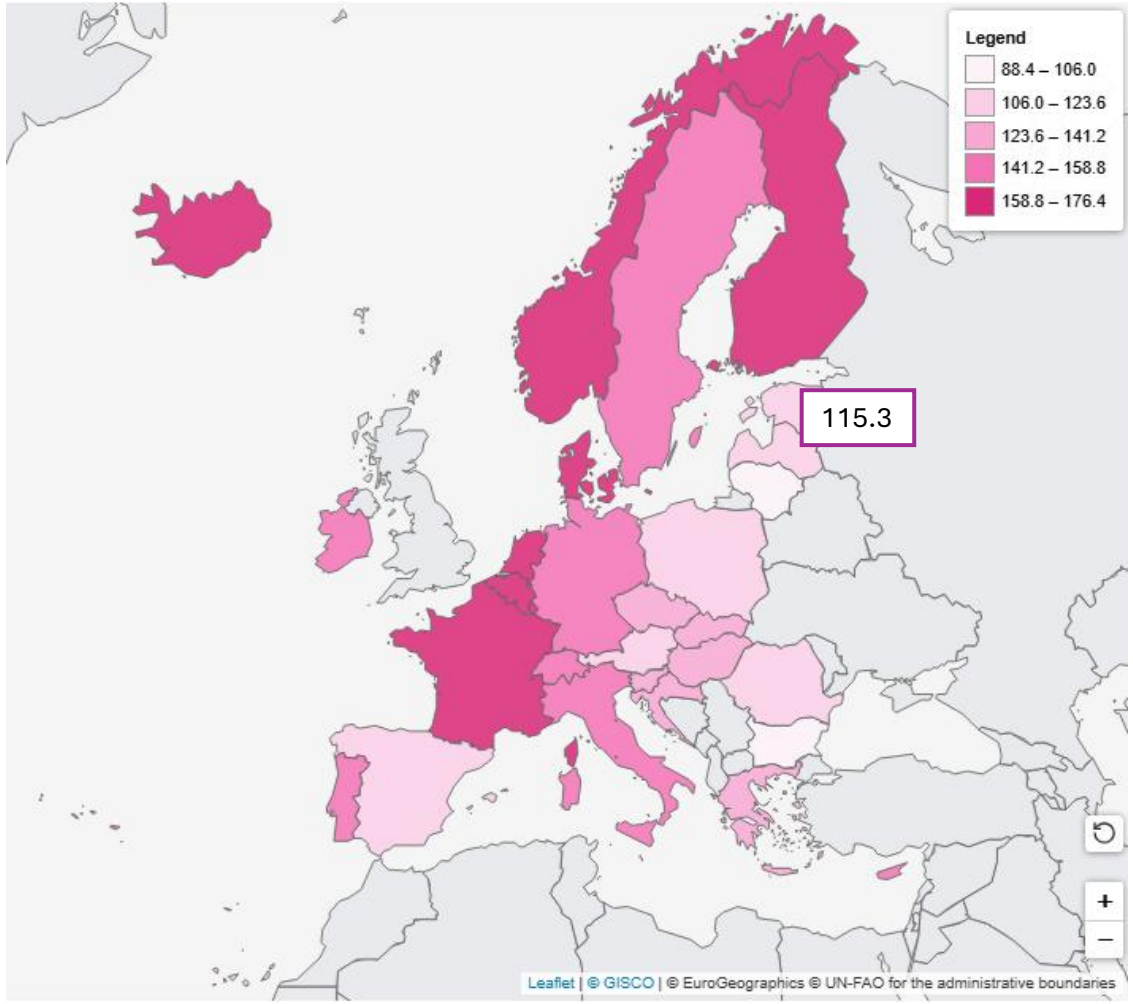

MĒRĶA GRUPA	SKRĪNINGA INTERVĀLS	UZAICINĀJUMA VEIDS	PRIMĀRAIS IZMEKLĒJUMS	TĀLĀKĀ RĪCĪBA
SIEVIETES, 50-69 G.V.	**2 GADI**	**ELEKTRONISKA VĒSTULE E-ADRESĒ** (latvija.gov.lv)	**MAMOGRĀFIJA** ārstniecības iestādē	**B0, B4, B5** nosūtījums papildu izmeklējumiem
		FIZISKA VĒSTULE PA PASTU (deklarētā adrese)	**MAMOGRĀFIJA** mob. mamogrāfijas vienībā	**B1, B2** jauna skrīninga kārta

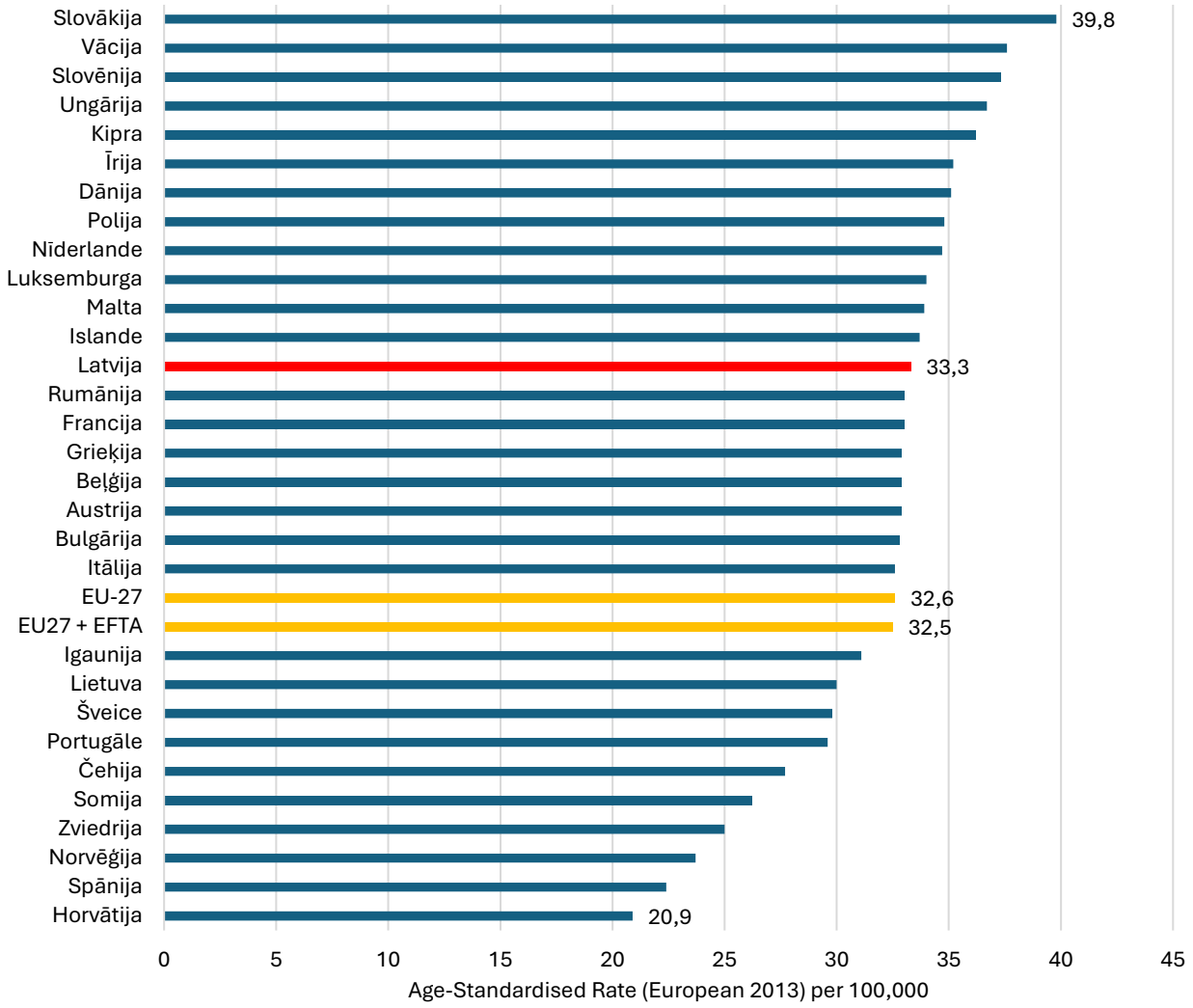
Saslimstība ar krūts vēzi sievietēm: situācija Eiropā *(ECIS, 2024)*

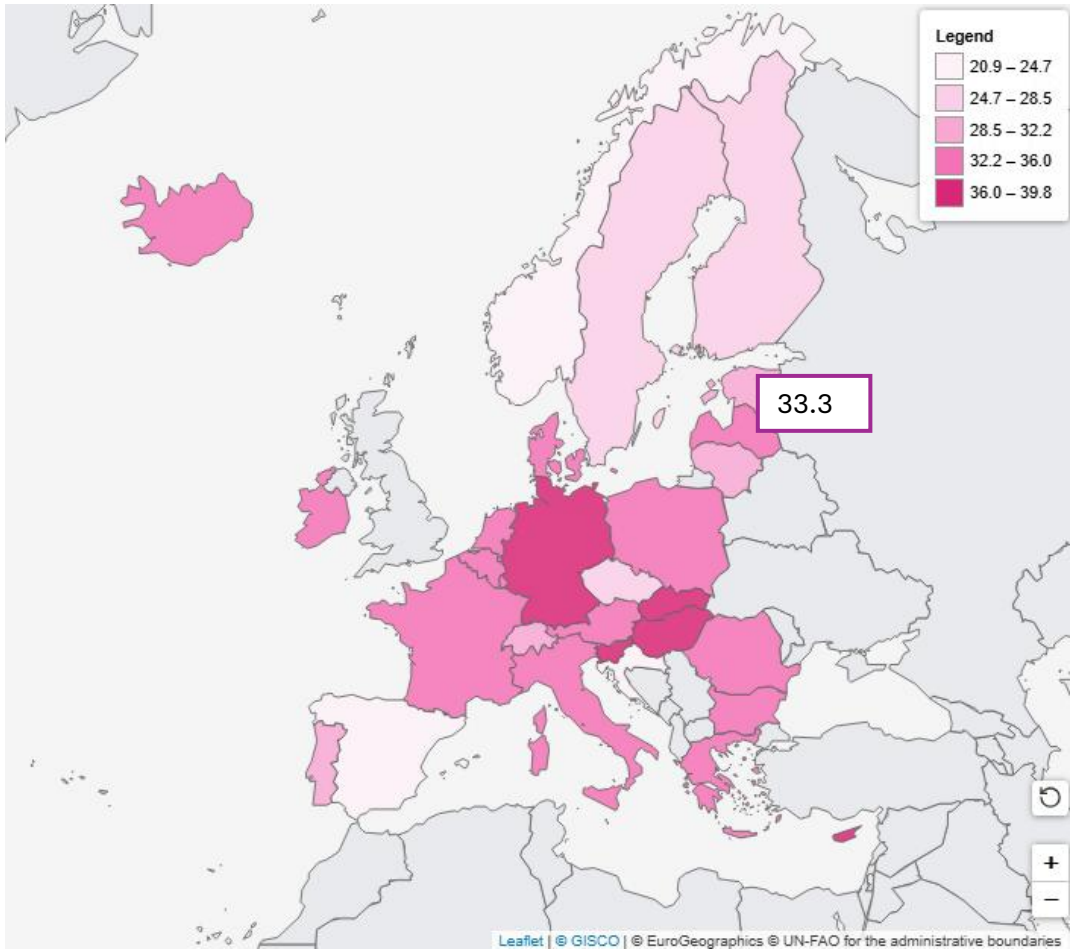

Avots: ECIS - European Cancer Information System

Mirstība ar krūts vēzi: situācija Eiropā *(ECIS,2024)*

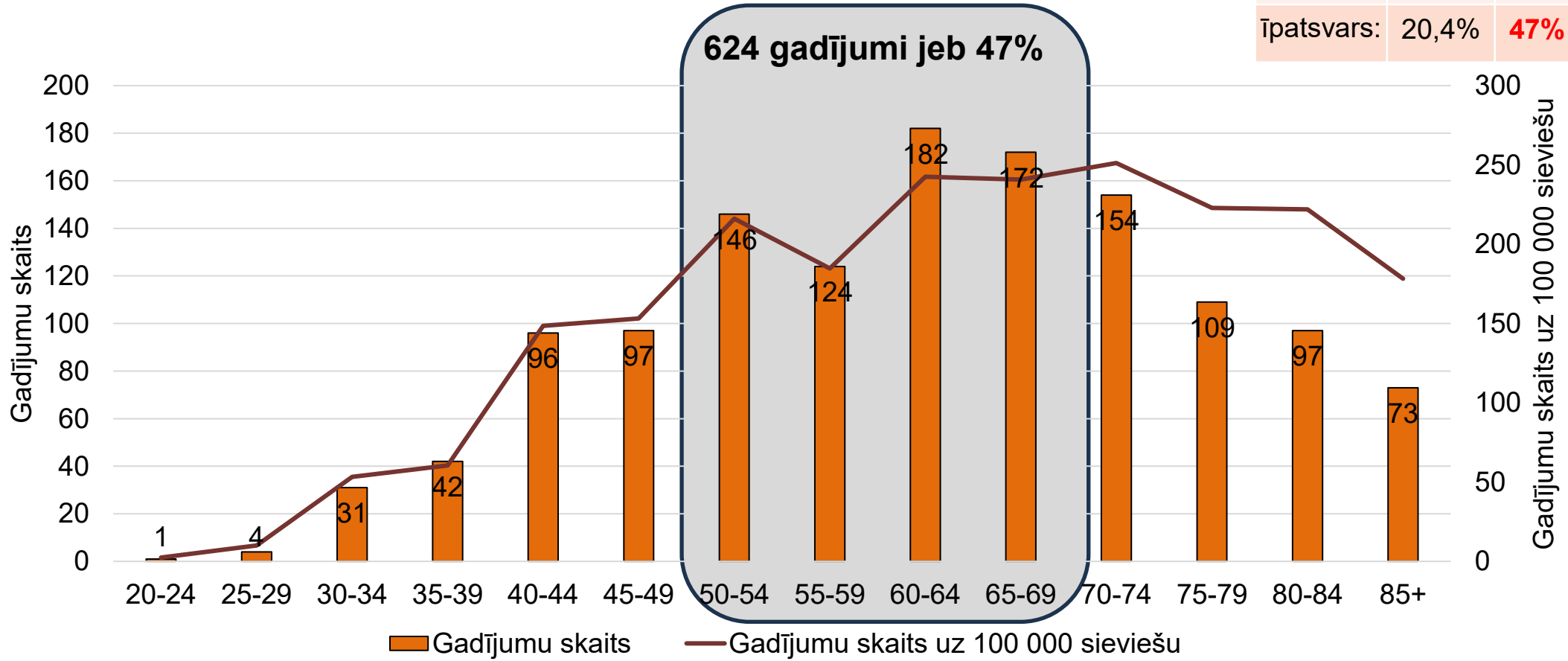

Avots: ECIS - European Cancer Information System

Krūts vēža gadījumu skaits 2024. gadā

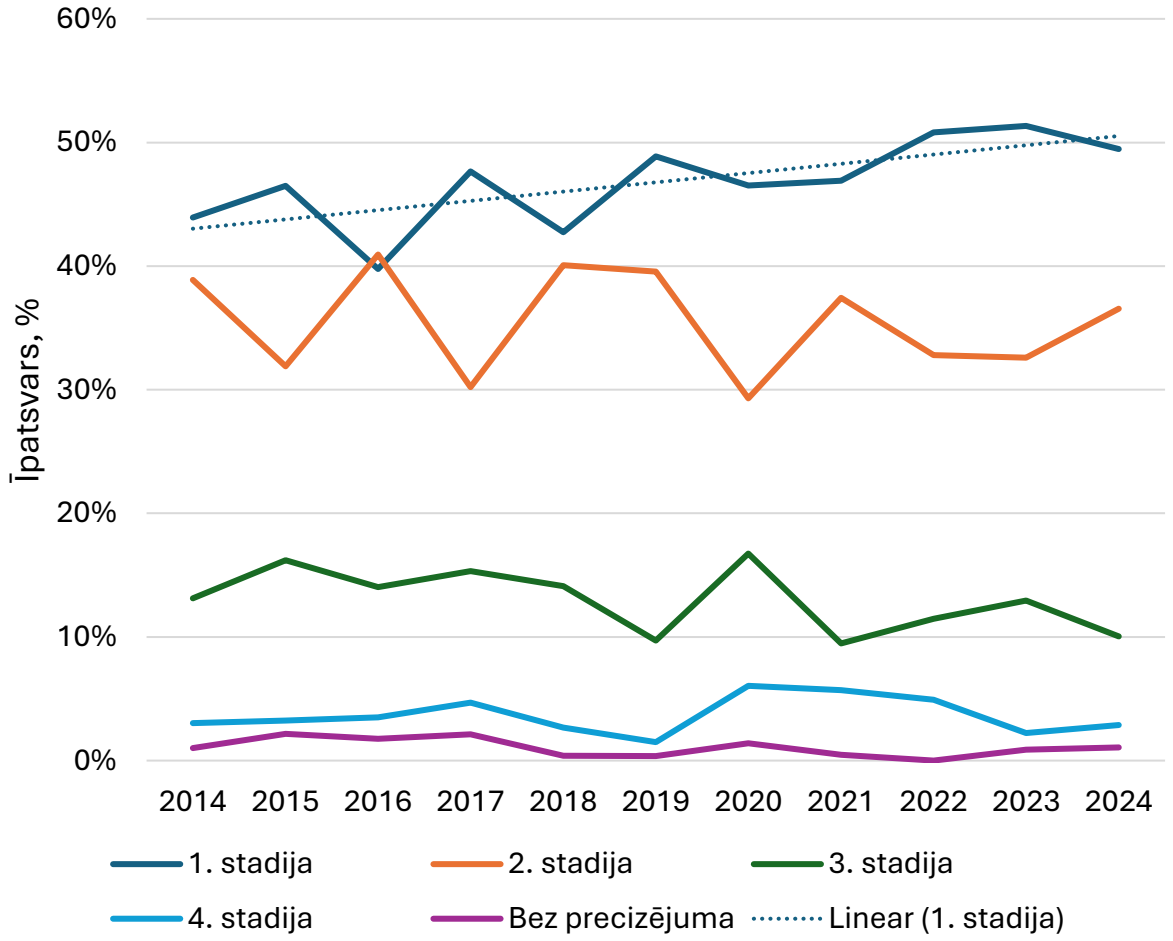
C50 kopā: 1328			
vecums:	>50	**50-69**	70+
skaits:	271	**624**	433
īpatsvars:	20,4%	**47%**	32,7%

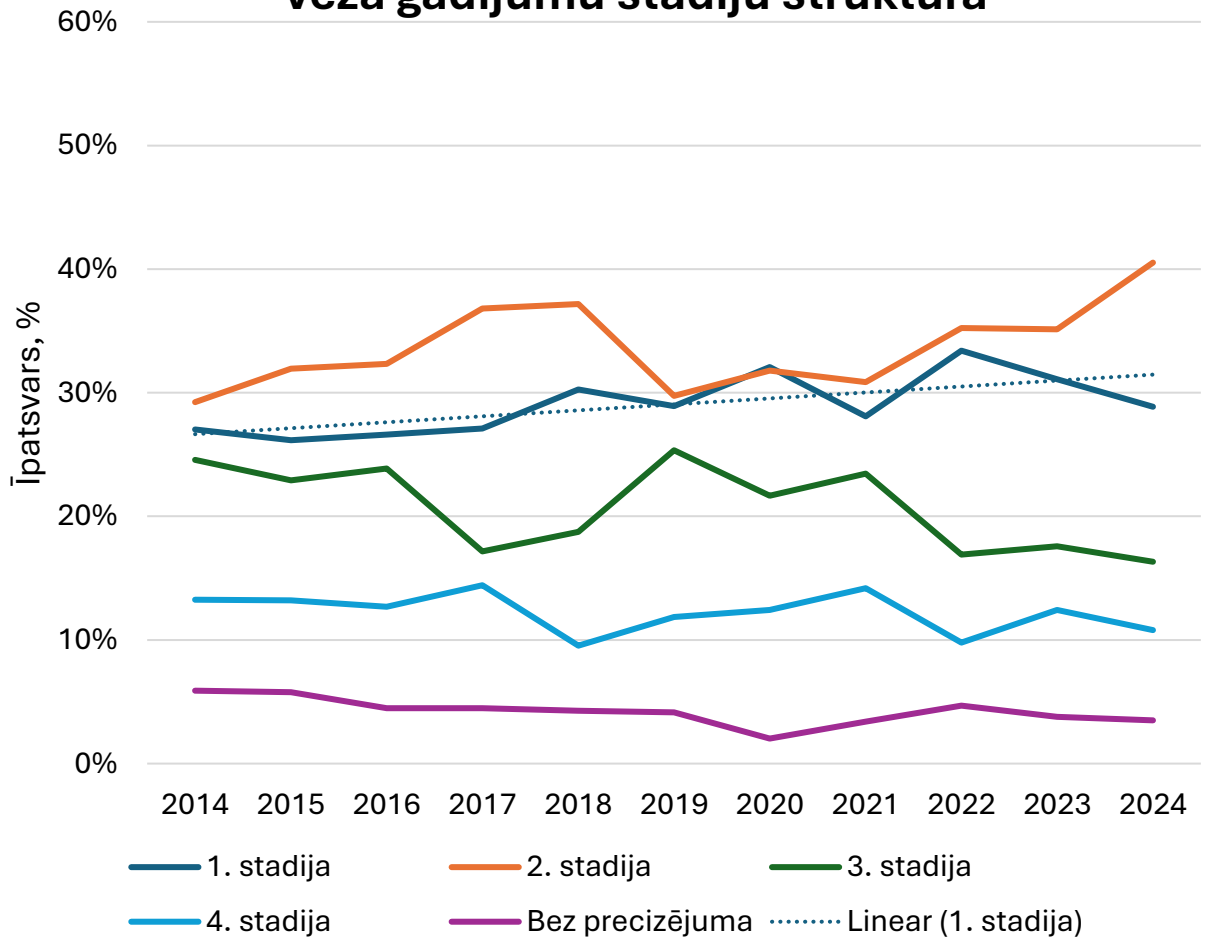
Avots: SPKC Veselības statistikas datubāze

Gadījumi, kuri retrospektīvi klasificēti kā saistīti ar skrīninga ceļu (50-70 g.v.)

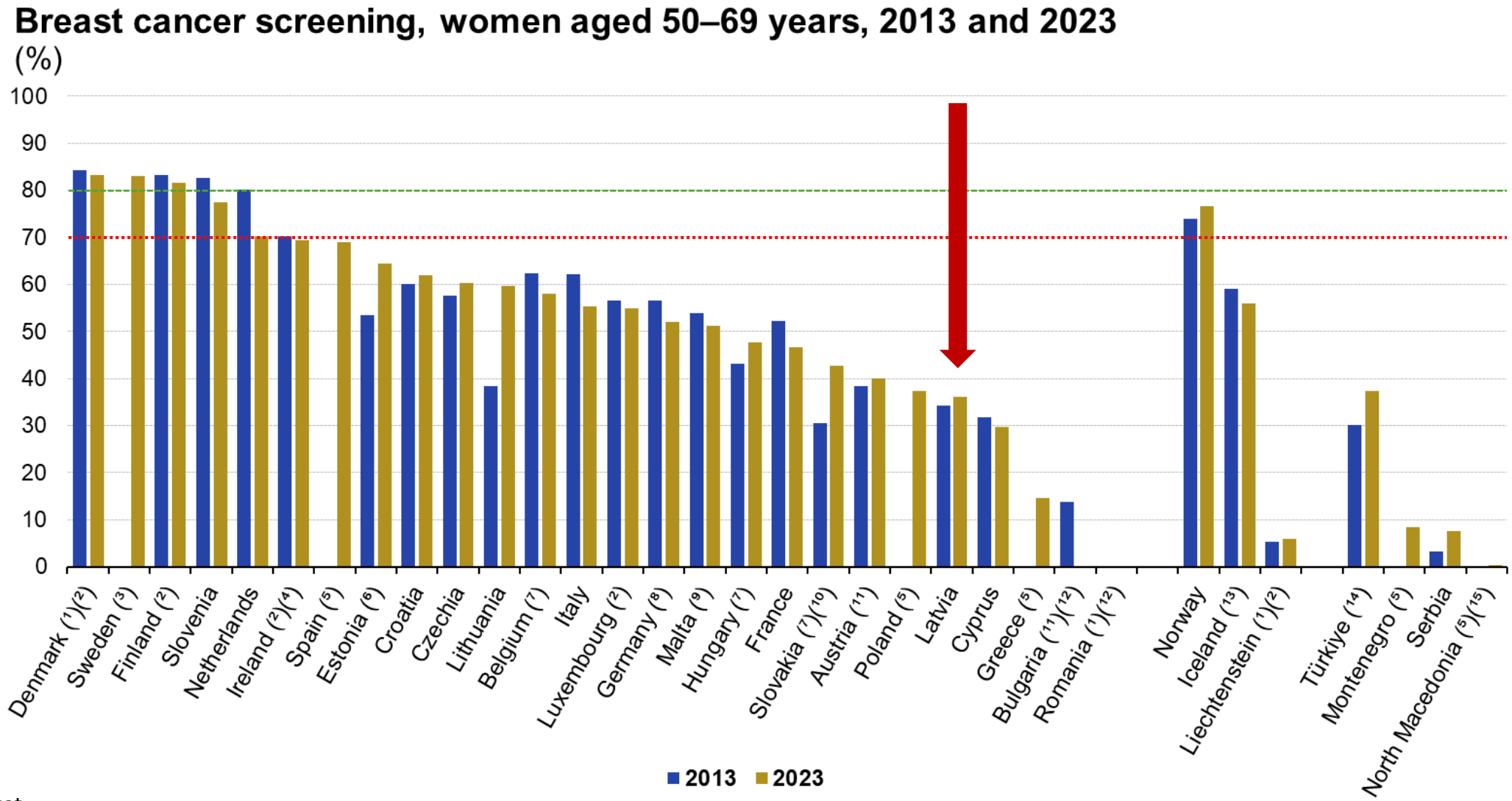
Definētajā skrīninga ceļā atklāto krūts vēža gadījumu stadiju struktūra

Ārpus definētā skrīninga ceļa atklāto krūts vēža gadījumu stadiju struktūra

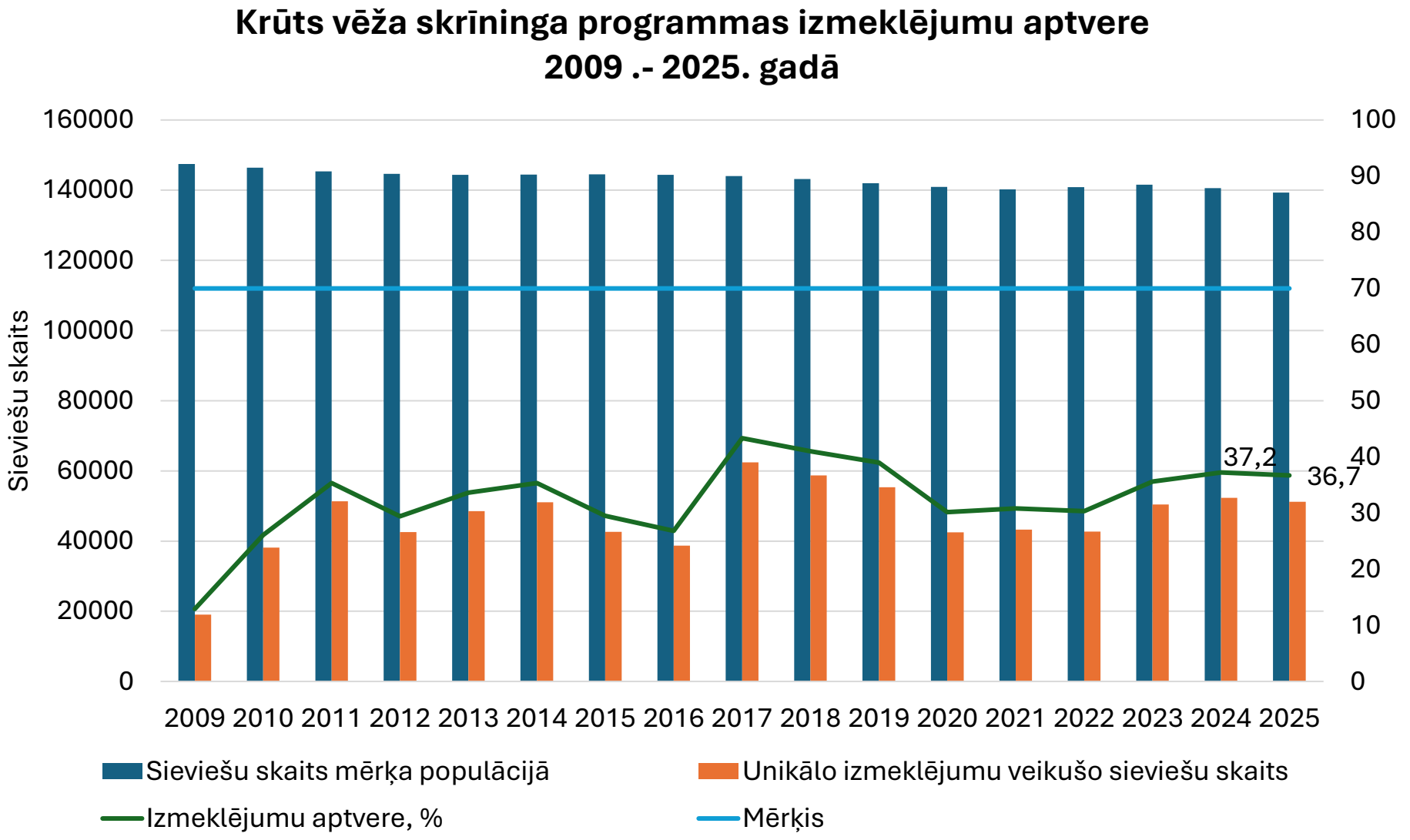

Krūts vēža skrīninga izmeklējumu aptvere Eiropā: 2013–2023

Avots: Eurostat

Skrīninga programmas rezultāti: augsta uzaicinājumu aptvere, bet zema līdzdalība

Avots: SPKC Veselības statistikas datubāze

2025. gada rādītāji

UZAICINĀJUMU APTVERE

2024.g.	97.7%
2025.g.	98.2% ↑

ATSAUCĪBA

2024.g.	38.1%
2025.g.	37.4 % ↓

IZMEKLĒJUMU APTVERE

2024.g.	37.2%
2025.g.	36.7% ↓

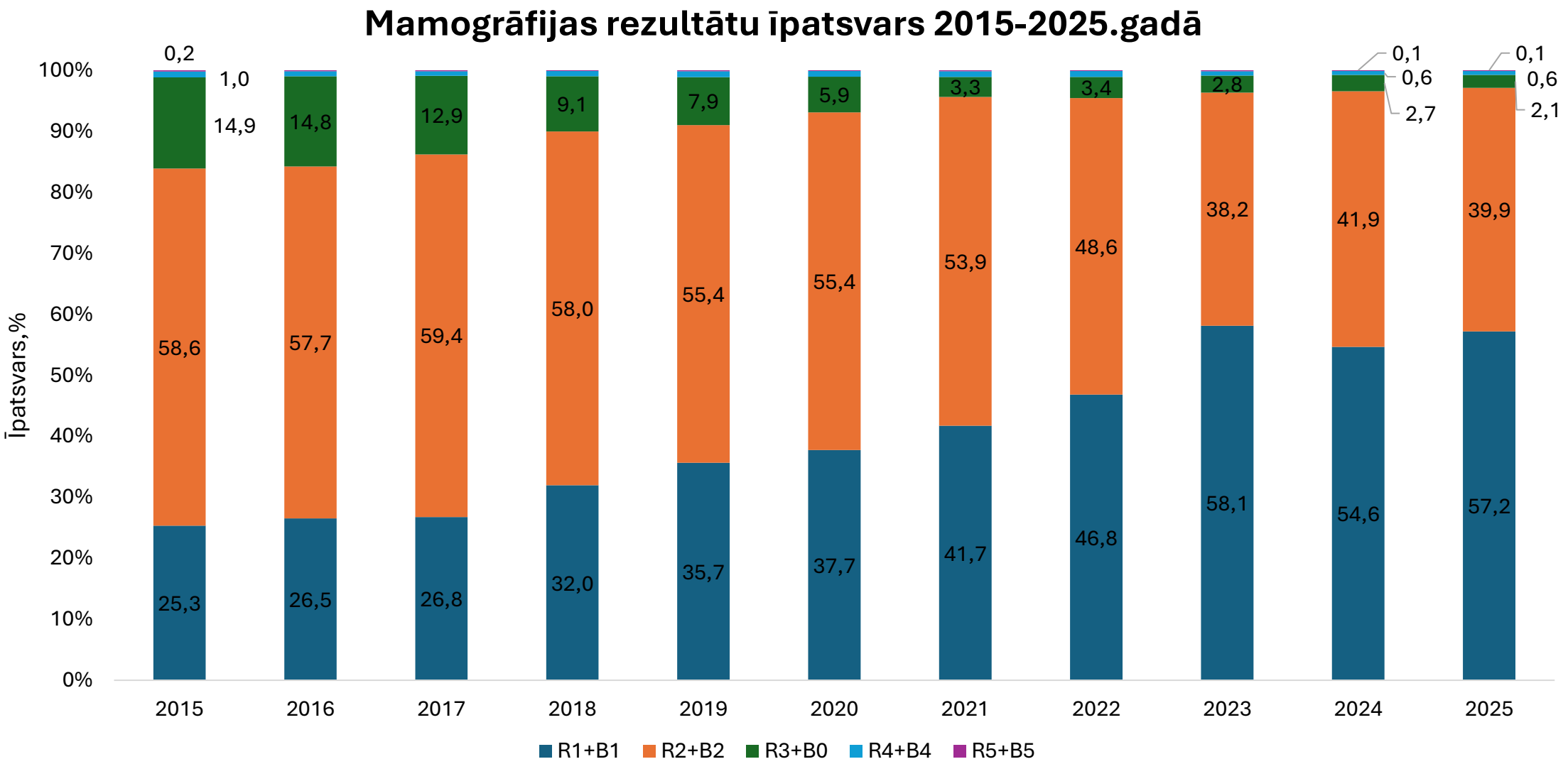
50-54	38,5%
55-59	37,5%
60-64	35,9%
65-69	35,3%

↓

Skrīninga līdzdalība: sievietes motivācija un sistēmiski šķēršļi

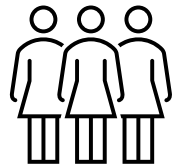

Skrīninga diagnostika: rezultātu dinamika un kvalitātes pilnveide

Avots: SPKC Veselības statistikas datubāze

2025. gada mērķa grupa
139311

Veica skrīninga mamogrāfiju
51189 (36,7%)

Nav jāveic papildu izmeklējumi
49658 (97,1%)

Jāveic papildu izmeklējumi
1474 (2,9%)

B0
1082 (2,1%)

B4
329 (0,6%)

B5
63 (0,1%)

Veikti tālākie izmeklējumi*
907 (61,5%)

Vidēji 43 dienas

577
(~53%
no B0)

275
(~83%
no B4)

55
(~87%
no B5)

Atklāts ļaundabīgs audzējs**
234 (15%)

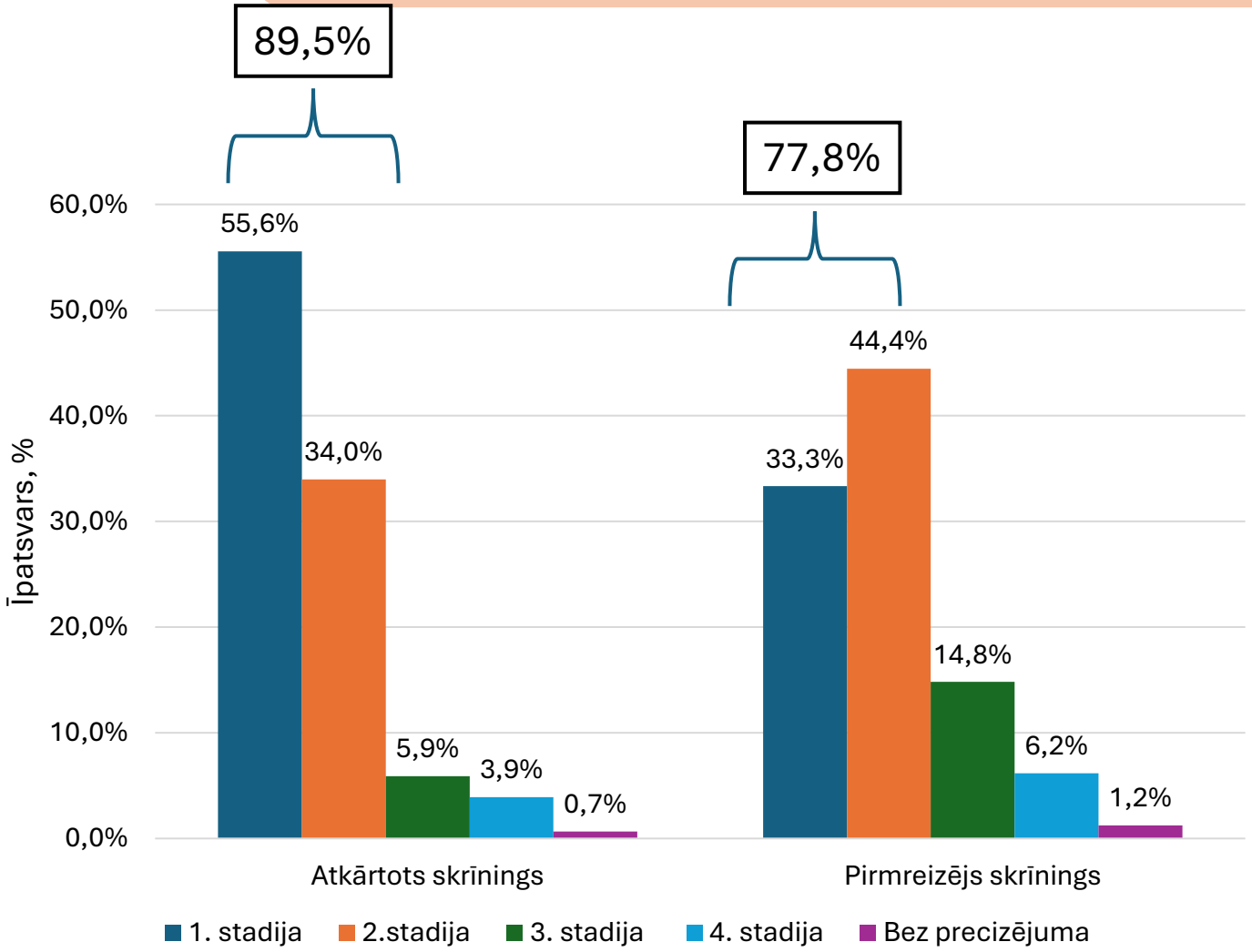
52
(4,8% no B0)

131
(39,8% no B4)

51
(81,0% no B5)

**analizēti gadījumi, kas sieviete atbilstoši algoritmam veikusi papildu attēldiagnostiku, usg, biopsiju*
***analizēta sasaiste mamogrāfijas rezultāts (B0,B4,B5) 2025.g.- ļaundabīgs audzējs 2025./2026. gadā,*
vidēji starp mamogrāfiju un ļaundabīga audzēja diagnoses datumu 43 dienas.

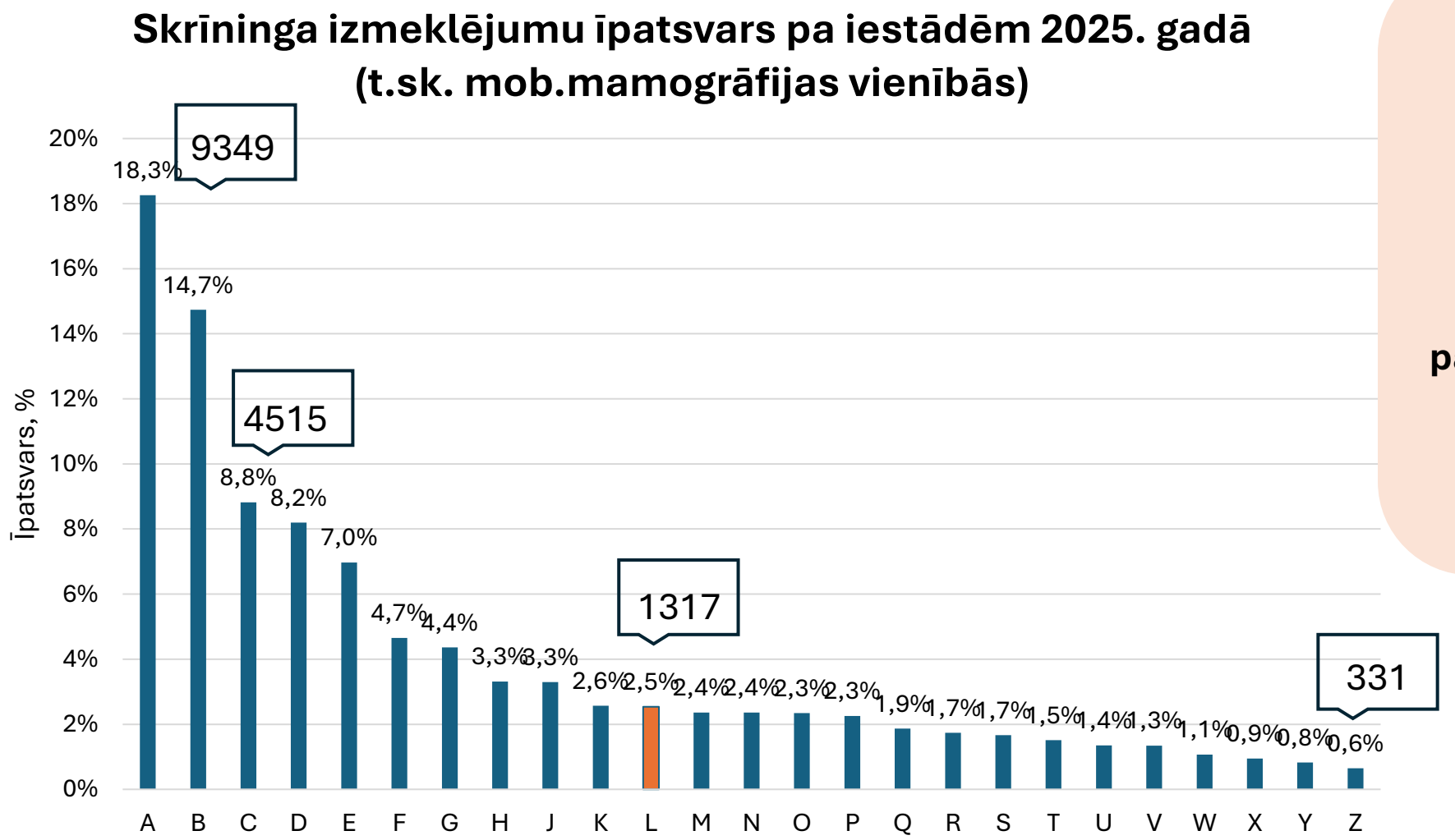
Atklāts ļaundabīgs audzējs
234 gadījumi

Pieņēmumi:

- **Atkārtots skrīnings**: ja kopš 2015. gada skrīnings veikts vizmas 2 reizes
- **Pirmreizējs skrīnings**: ja kopš 2015. gada līdz 2025. gadam identificēts 1 izmeklējums (50-59 g.v. pirmreizējs, 60+ nav veikts pēdējos 10 gadus)

Pakalpojumu sniedzēji: noslodze, pieredze un kvalitātes nodrošināšana

Mobilās mamogrāfijas vienības

14,5%
(7402)

Sadalījums pa pakalpojuma sniedzējiem

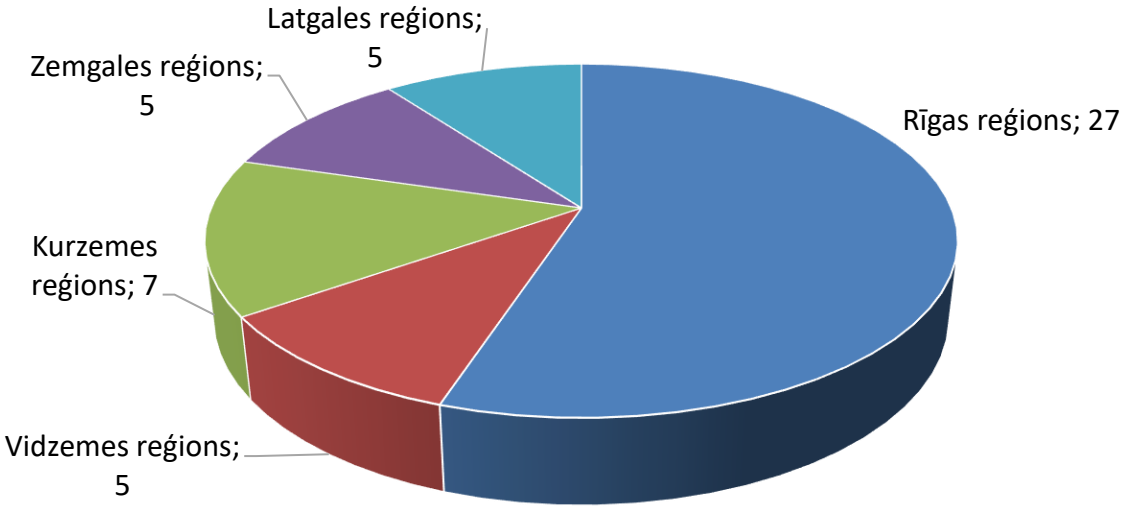
1	***2***	***3***
45,5%	*39,2%*	*15,3%*

Avots: SPKC aprēķins

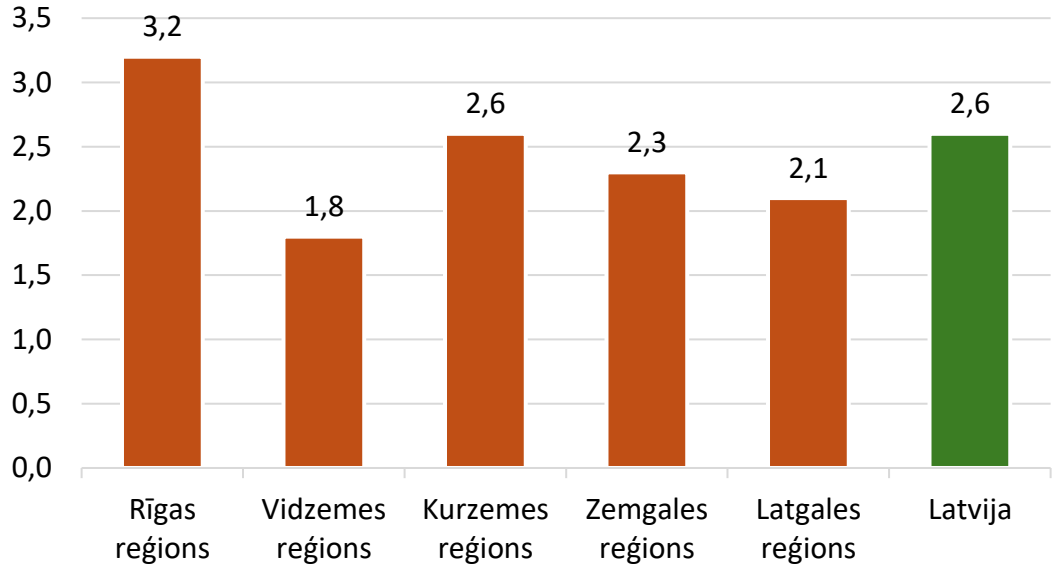
Mamogrāfi, 2025

Latvija – 49 mamogrāfi

Mamogrāfu skaits

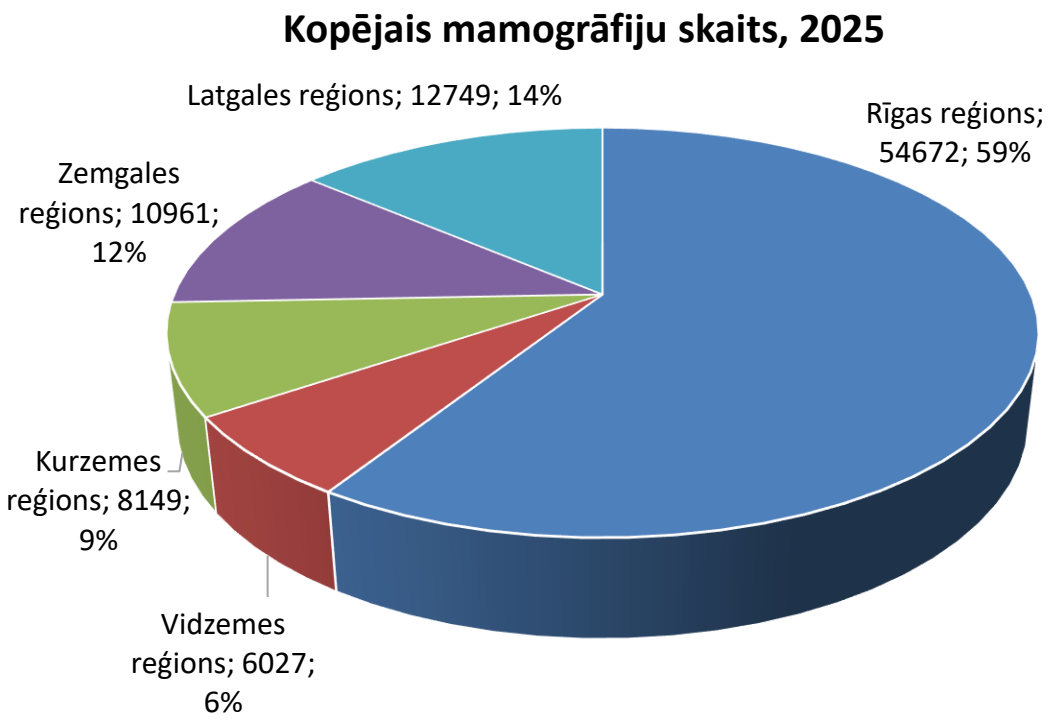

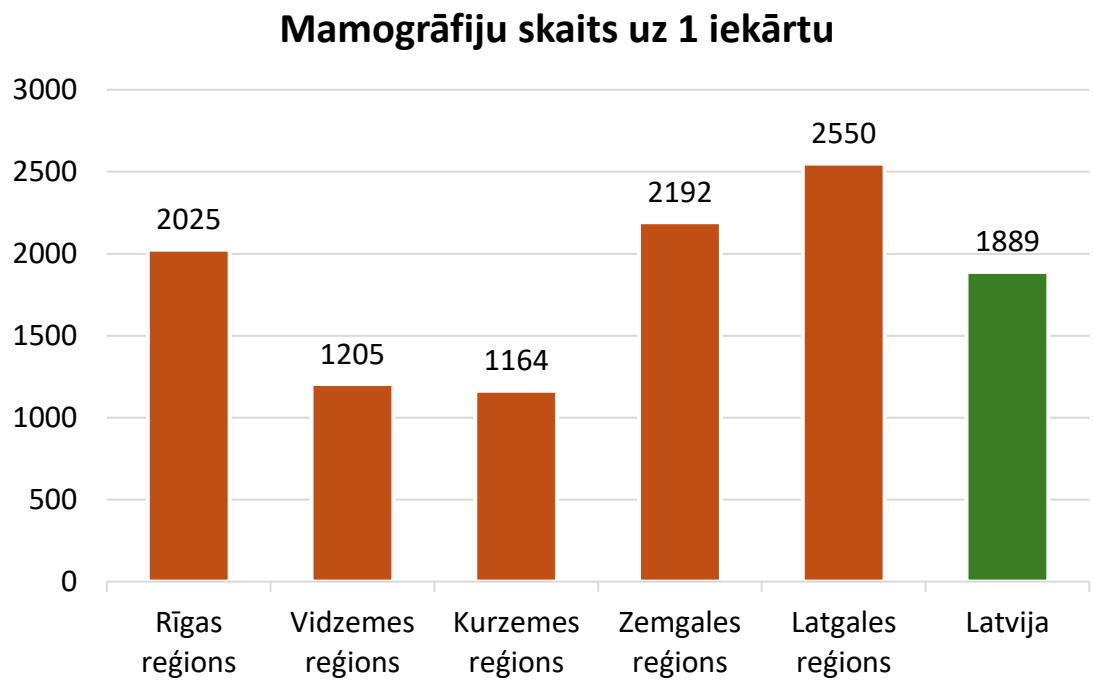
Mamogrāfu skaits uz 100 000 iedzīvotāju

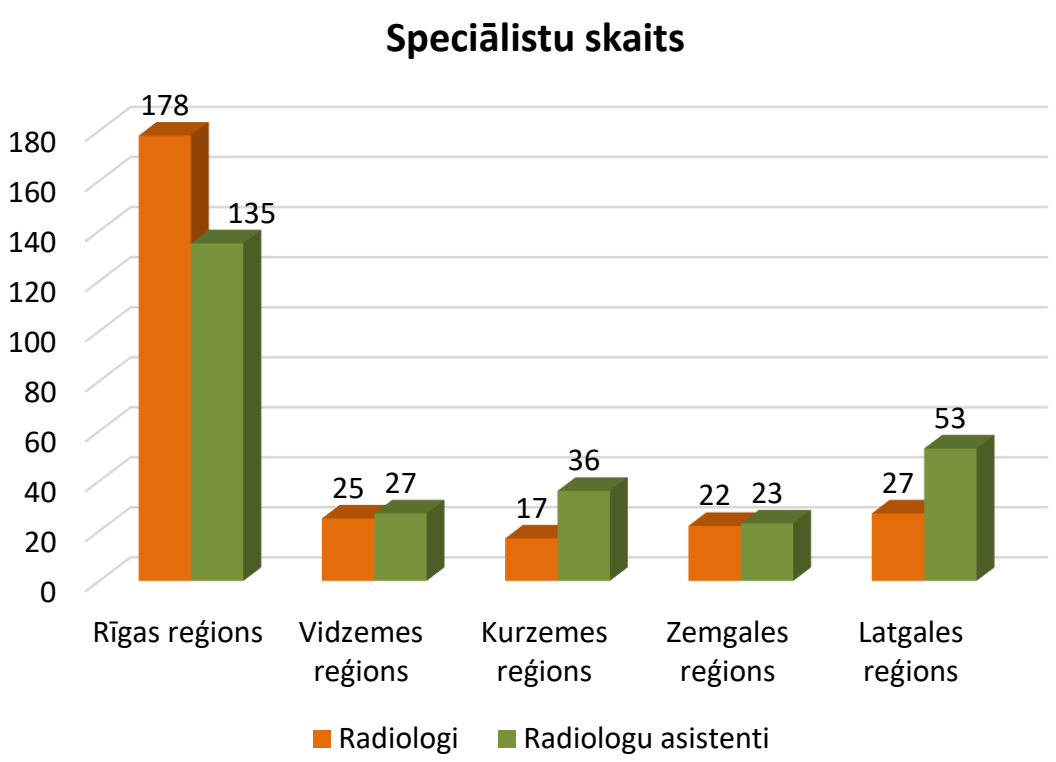
Kopējais mamogrāfiju skaits, 2025

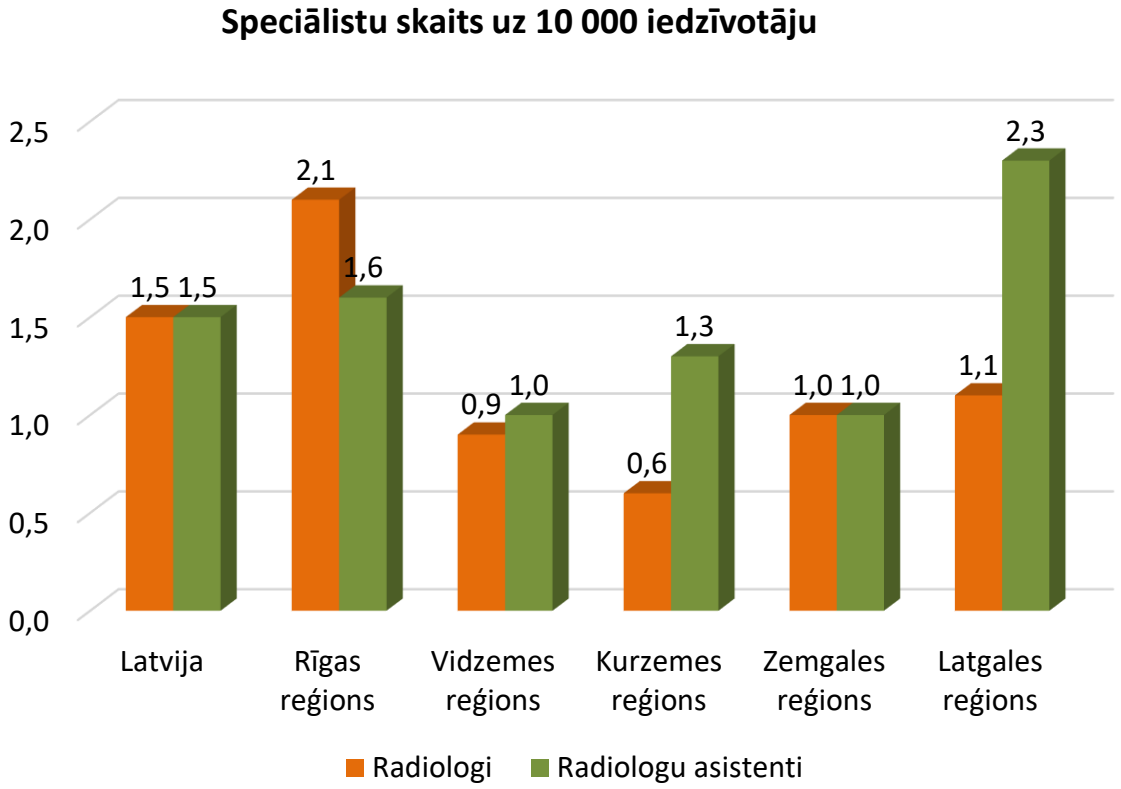
Latvija – 92 558

Radiologi un radiologu asistenti*, 2025

* Praktizējošie speciālisti

Projekta ”Improving cancer care coordination and screening in Latvia and Slovakia (ICCCS)“ (2022-2024) rekomendācijas

Pārvaldība un likumdošana

Organizēšana, finsansēšana un resursi

Uzaicinājumi un komunikācija

Izpratne par skrīningu sabiedrībā

Dati un informācijas sistēmas

Pētniecība un inovāciju ieviešana

Skrīninga testi, vadlīnijas un protokoli

Kvalitātes nodrošināšana un uzraudzība

Organizēšana, finsansēšana un resursi

📋 Neskaidrs pacienta ceļš	📋 Definēts skrīninga pacienta ceļš
🎓 Nav nacionāla apmācību plāna	🎓 Vienota apmācību programma
👥 Ierobežota kapacitāte	✅ Efektīva resursu plānošana
💶 Nav atsevišķa finansējuma apmācībām	💶 Finansējums

Skrīninga testi, vadlīnijas un protokoli

📋 Vadlīnijas nav pietiekami aktualizētas

🔎 Netiek sistemātiski mērīta atbilstība

💶 Apmaksa balstīta uz pakalpojumu sniedzēju ziņotajiem datiem

📋 Pierādījumos – balstītas vadlīnijas

🔄 Regulāra atjaunošana ≤ 5 gadi

📊 Atbilstības monitorings

✅ Kontrole pret protokolu/standartiem

Kvalitātes nodrošināšana un uzraudzība

⚠️ Fragmentēta uzraudzība

❌ Procedūru kvalitāte netiek konsekventi monitorēta

⚠️ Nav vienotu skrīninga QA standartu

📋 Vienoti standarti

📊 Kvalitātes indikatori

🔄 Regulārs monitorings

✅ Atbilstības kontrole

💶 Finansējums

📋 **Onkoloģijas plans 2025-2027** – konkrēti uzdevumi un pasākumi

EUCanScreen – skrīninga programmu pilnveide un starptautiska sadarbība

📊 **LLUMINAS** – skrīninga izmaksu efektivitātes izvērtēšana un modelēšana

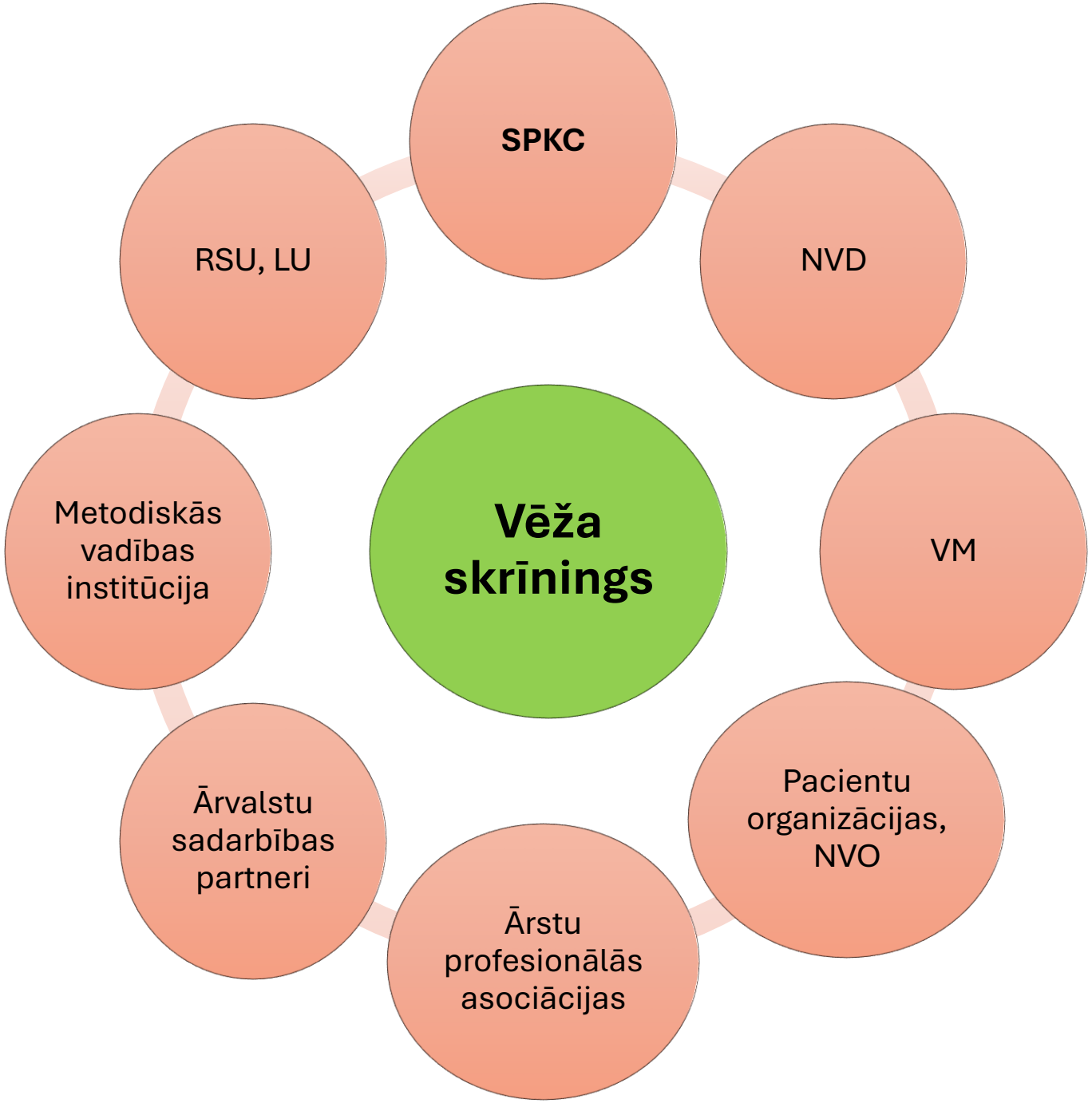
🏥 **STRIVE** – krūts vēža skrīninga pakalpojumu kvalitātes pilnveide

🗂️ **Skrīninga reģistrs** – sistēmas izstrāde datu pieejamībai un apmaiņai, programmas pārvaldībai un kvalitātes novērtēšanai

⚙️ **Skrīninga pārvaldība** – skaidras organizatoriskās struktūras izveide un skrīninga stratēģijas izstrāde

Nākamais solis – savienot šīs iniciatīvas vienotā, organizētā un ilgtermiņa sistēmā.

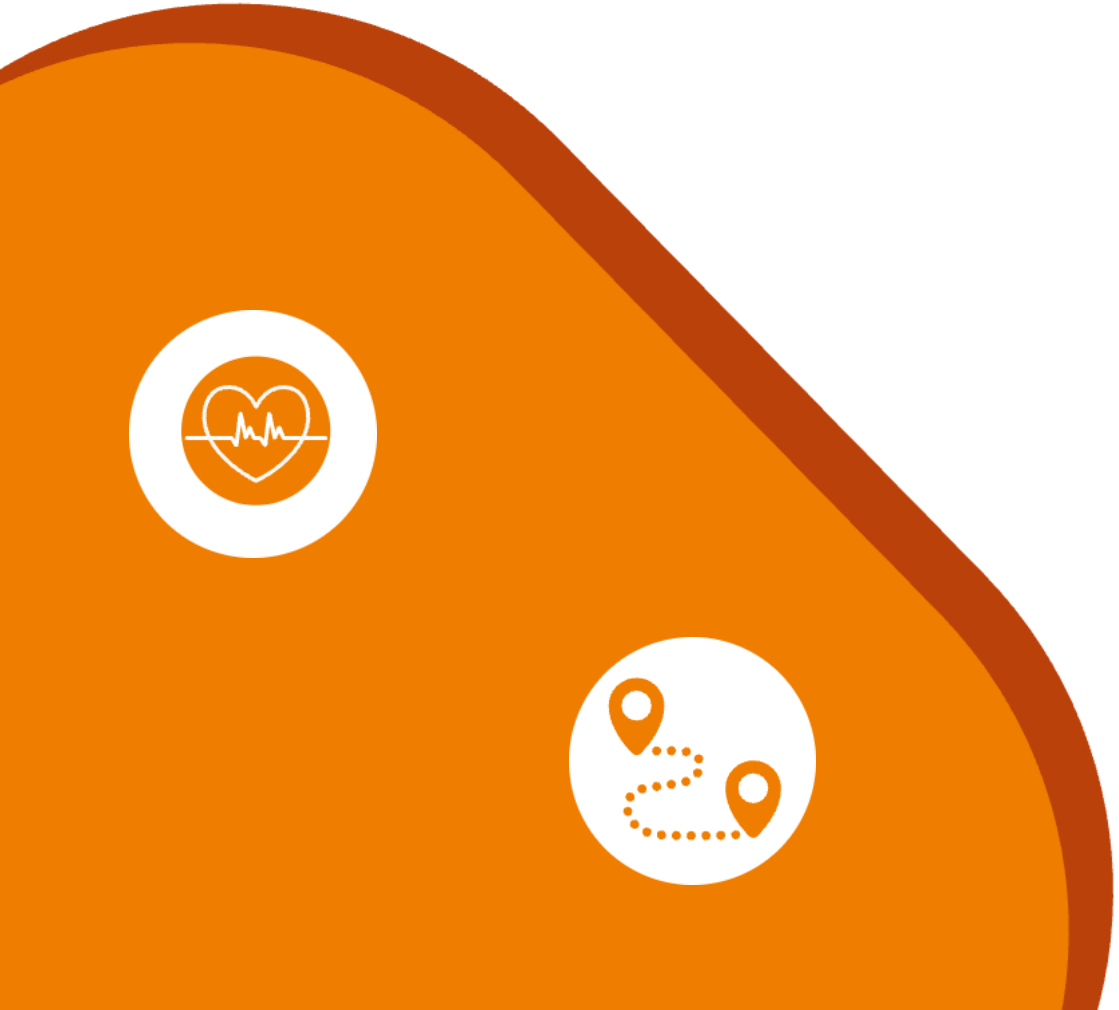
Sadarbības partneri

World Health Organization

World Patient Safety Day 17 September 2026

17. septembris – Pasaules pacientu drošības diena

2026.gada tēma “Droša veselības aprūpe cilvēkiem ar neinfekcijas slimībām”

Sauklis: “Droša aprūpe mūža garumā!”

Krūts vēža skrīninga kvalitātei un pacientu drošībai ir viens mērķis: nodrošināt, ka ikviens saņem drošu, savlaicīgu un kvalitatīvu veselības aprūpi.

Plašāka informācija:

SPKC tīmekļvietnē, Pasaules pacientu drošības dienas sadaļā

PVO tīmekļvietnē